

НАЦИОНАЛЕН УЧЕБЕН КОМПЛЕКС ПО КУЛТУРА
С ЛИЦЕЙ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ИТАЛИАНСКИ ЕЗИК И
КУЛТУРА

Утвърждавам:.....

Директор: Биляна Иванова

Учебно-изпитна програма
за определяне на годишна оценка по български език и литература
за 12. клас профилирана подготовка
Модул „Езикът и обществото“ за
самостоятелна форма на обучение

I. ВИД НА ИЗПИТА

Изпитът е писмен с продължителност 40 минути.

II. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

1. Общуването в лингвистичен, психолингвистичен и социален аспект
2. Книжовният език и другите форми на съществуване на езика
3. Езикова ситуация
4. Социолингвистични характеристики на участници в общуване
5. Екстралингвистични и паралингвистични характеристики в устното общуване
6. Основни процеси в развоя на българския книжовен език
7. Тенденции в развоя на съвременния български книжовен език
8. Българският език в мултикултурна среда
9. Етикет и протокол в публичното общуване

III. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

- Познава трите аспекта на общуването – лингвистичен, психолингвистичен и социален.
- Разграничава научните направления, които изследват различни аспекти на отношенията между езика и общността/обществото – социолингвистика, етнолингвистика, психолингвистика

- Разграничава различни форми на съществуване на езика:
  - книжовен език и диалекти; – жаргон и професионални говори.
- Различава основните характеристики на формите на съществуване на езика и оценява ролята им като част от езика.
- Оценява и коригира в официално общуване реч, повлияна от диалект и/или жаргон.
- Познава значението на понятието *езикова ситуация*.
- Разграничава езикова ситуация от комуникативна ситуация.
- Описва характерни черти на езиковата ситуация в България в исторически план и в нашето съвремие.
- Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.
- Търси връзката между *речевите особености* и *социалната характеристика на*

говорещия.

- Анализира социолингвистични характеристики на участниците в общуването.
- Прилага компонентите на речевия акт от позицията на отправител или на получател.
- Управлява речевата си дейност в устното изказване съобразно реакциите на аудиторията.
- Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.
- Разпознава екстралингвистични и паралингвистични елементи в общуването.
- Анализира екстралингвистични фактори и паралингвистични средства на общуването и се съобразява с тях.
- Използва уместно невербални средства за общуване в различни комуникативни ситуации.
- Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.
- Познава основните процеси в разволя на българския книжовен език.
- Очертава социокултурните и политическите измерения на мисията на Кирил и Методий и на делото на техните ученици, като ги съотнася към съвременността.
- Разграничава *глаголицата* и *кирилицата* като две графични системи на старобългарския език.
- Очертава основни характеристики при изграждането на българския книжовен език през Възраждането и след Освобождението.
- Обяснява връзката между българския книжовен език и българската история.
- Познава понятието *официален език*. Познава понятието *правописна реформа*.
- Очертава социокултурните измерения на съвременния български книжовен език и познава основни характеристики на *езиковата политика*.
- Познава процесите в разграничаването и формирането на функционалните стилове и оценява ролята им за обогатяване на българския книжовен език.
- Очертава процесите в съвременното състояние на българския книжовен език.

- Оценява мястото на българския език в контекста на европейското езиково многообразие.
- Анализира формите на съществуване на езика в дигитална среда.
- Познава значението на термина *протокол в публичното общуване*.
- Разграничава основни характеристики на етикета и на протокола в публичното общуване.
- Определя и анализира различните компоненти на етикета според разнообразните комуникативни ситуации.
- Умее да прилага знанията си в конкретни стандартни ситуации. • Познава някои основни характеристики на държавния и международния протокол.

IV. ФОРМАТ НА ИЗПИТА

Изпитът се състои в решаването на 13 тестови и от друг характер задачи:

- Решаването на 7 тестови задачи от затворен тип с четири възможни отговора, от които само един е верен. Всяка задача се оценява с определен брой точки за верен отговор и 0 за грешен или непосочен такъв. Общ брой точки: 30 точки
- Решаване на 5 тестови задачи със свободен отговор. Всяка задача се оценява с 5 точки в зависимост от пълнотата на отговора. Общ брой точки: 25
- Създаване на кратък текст . Общ брой точки: 20
- Общият брой точки от теста е 75 и е сума от получените точки от решаването на всички задачи. • Броят точки се трансформира в оценка по скалата:

0 – 40 точки	Слаб 2
41– 45 точки	Среден 3 – 3.49
46 – 56 точки	Добър 3.50 – 4.49
57 – 68 точки	Много добър 4.50 – 5.49
69 – 73 точки	Отличен 5.50 – 5.99
74 - 75 точки	Отличен 6

V. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

- Учебник за профилирана подготовка по български език за 11. – 12. клас, Език и общество, Просвета, Сф